

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "

Felelős szerkesztő:
ifj. IMRIK JÓZSEF

Egyes szám ára 20 fillér.
Nyílttér soronként 40 fillér.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Betétek után adómentesen tisztán 5%-ot fizetünk.

Gazdasági és Iparbank r. t.
Jászapáti (Régi céh-ház.)

A közegészségügyért.

Nem akarunk politizálni. Sokkal több sebből vérzik az ország, semhogy kedvünk volna ez alkalommal az elmondandókba a legkisebb politikai célt azot keverni, csak egyszerűen utalunk azokra a híresztelésekre, hogy a legközelebb a törvényhozás elé kerül a községek adminisztrációjának államosítása és így elfogunk érkező ahoz az időponthoz, amikor Magyarországon lesznek magyar királyi állami községek és falvak és ezekben a magyar királyi községekben és falvakban ugy szolván nyoma sem lesz a társadalmi tevékenységnek. Szomoruan állapítjuk meg ezt e tény, mert hiszen csak a legutóbb kezdett életre kelni egyik-másik magyar községben valami kis társadalmi munkálkodás, csak a legutóbbi évtizedekben indult fejlődésnek a szövetkezés és egyesülés erejéből takasztott némelyik szociális intézmény is, amelyeknek most, az államosítás elérkeztevel, bizony jól esnék a hatékony támogatás. Azokban a tervekben azonban, melyek a faluk közigazgatásának államosításáról szólnak, nem látjuk beillesztve az intézkedéseket, melyek köteleességévé tennék a leendő állami községeknek a lakosság társadalmi tömörülésének előmozdítását. Nem látjuk például az államosítási tö-

rekvések tervezett paragrafusai között a legnagyobb szociális jelentőséggel bíró közegészségügy mikénti megjavításának lerakott alapjait sem.

Meg kell itt állapítanunk, hogy míg a közelmúlt évtizedekben a nép gazdasági szervezkedése érdekében — nagyrészt a község vezetésére hivatottak segedelmével és közreműködésével — határozottan indult meg valami munka, addig a nép-egészségügy fejlesztése, a közegészségügy javítása, az orvosok munkájának méltányolása, különösen pedig a mindezt célzó *társadalmi alakulások támogatása* terén mind a mai napig semmi sem történt.

Elrémítők az erre vonatkozó bizonyítékok! — Most teszik közzé illetékes helyeken az ország sorozó-jársai-ak eredményeit. Megdöbbenéssel állapítják meg ezek a jelentések azt, hogy csak igen ritka az országban az a terület, ahol a sor alá állított ifjúság 50%-án felül akadt legyen alkalmas, egészséges, fegyverbíró egyén. A legtöbb helyen, — pedig az idén nem is oly nagyon szigorú volt az orvosi vizsgálat, — az előállítottak legfeljebb harmadrészét, esetleg negyed részét, sőt sok helyen még kisebb percentjét találták egészségesnek.

Vajjon mi lehet ennek az oka? A magyar nép folyton degenerálódik. Egészségtelenül, egészségtelenül táplálkozik, betegségében pedig a legtöbb helyen — még ha akar — sem tud szakszerű és kifogástalan gyógykezeléshez jutni. Hát nem megdöbbenő jelenség ez?

Orvosaink helyzete rendezetlen, a

vidék közegészségügye ellátásához kevés az orvos; hiszen még a mi népes, elég vagyonos községeink között is több akad, ahol ma sincs orvos. Az állam folyton azt hangoztatja, hogy ezen bajok megjavítására ezidőszent nincs kellő anyagi ereje! — Hát legalább legyen jóindulata ahoz, hogy támogassa és istápolja az olyan irányú társadalmi tömörüléseket, melyek például kórházegyesület, vagy csak betegsegélyző egyesületek formájában volnának a nép között életre hívhatók. Az államilag megalkotott munkás-betegsegélyezés is régóta revízióért kiált és még ott sem észlelünk illetékes kezdeményezéseket, bár a leghitelesebb szakértők, a magyar orvosok ugyancsak keményen dörgik már fülébe az erre hivatottaknak a mai állapotok tarthatatlanságát.

Vessünk véget valahára ennek az antiszociális helyzetnek, indoljon meg az akció alulról, a falvakban és a városokban egyaránt. Szervezzük meg a közegészségügy szolgálatában álló társadalmi intézményeket, kórház-egyesületeinket, amint erre olyan gyönyörű példákkal szolgált a modern nyugat és az „egyesült erővel“ jelszavában szerzett erővel kényszerítsük cselekvésre az illetékes tényezőket a magyar nép közegészségügye érdekében való korszakalló cselekvésekre.

CEMENT

legjobb portlandi minőségben és mészhomoktégla állandóan kapható GROSZMANN FARKAS és FIAI fakeskedők raktárában Jászapáti.

Nem lesz többé nedves lakás! : Nem lesz többé nedves pince!

mert a „BIBER“ absolut vízhatlan szigetelő lehetővé teszi mindennemű nedves és vízállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

„BIBER“-rel bármely kőmives végezhet szakszerű szigetelést.

„BIBER“ megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad: a „BIBER-MÜVEK“ egyedelárusítója

Groszmann Farkas és Fiai fakeskedők Jászapáti.

Az állatok csontlágulása.

Falka számra hullottak el mult évben a malacok csontlágulásban s ha nálunk kevésbé, de külföldön nagy pusztítást vitt véghez ez a betegség, a mely úgy jön létre, hogy a takarmányul felhasznált növényekben nem lévén elegendő foszforsavas mész, az állati szervezet előszedi a csontokban már lerakódott foszforsavas meszet, hogy azt táplálására használja s ennek következtében a csontok ellágyulnak, megbetegednek, mely körülmény az egész szervezet megbetegedését és elpusztulását vonja maga után.

Védekeznek az állatok ezen betegsége ellen az által, hogy iszapolt krétát, vagy mesterséges foszforsavas meszet etetnek velük s ha ez eljárás némileg csökkenti is a megbetegedések számát, mégis teljesen nem pótolhatja a takarmányokból esetleg hiányzó foszforsavas meszet. Nem pedig azért, mert a por alakjában feleltett foszforsavas mésznek csak egy igen csekély részét képesek az állatok felemészteni. Ellenben a takarmányban levő foszforsavas mész sokkalta könnyebben emészthető és így az állatok annak nagy részét kihasználják. Éppen azért újabb időben igen nagy súlyt helyeznek arra, hogy a rétek és legelők fü-termeéseinek foszforsav és mésztartalmat műtrágyákkal emeljék, mert azt tapasztalták, hogy a foszforsavas mészben gazdag talajon olyan takarmány terem, a melynek foszforsav és mész tartalma nagy. Ez irányban Németországban végzett kísérletek azt bizonyítják, hogy a szuperfoszfáttal megtrágyázott rétről lekerülő széna foszforsavas mész tartalma 60—80%-al emelkedett az előző évi szénához viszonyítva.

A rétek műtrágyázása tehát nem csu-

pán a széna mennyiségét fokozza, hanem minőségére is rendkívül kedvező befolyással van egyrészt azért, mert a műtrágyázott réteken az értékesebb lóhere és lucernafélék elszaporodnak, másrészt azért, mert az ilyen rétekről nyert széna ásványi anyagokban gazdagabb lesz, az abból táplálkozó állatok tehát egészségesebbekké, gyorsabban fejlődőkké válnak.

A polgári leányiskolai alpra legújabbán Nagy G. Lajos földbirtokos irt alá 25 K-t. A mult számunkban kimutatott 710 K-val együtt jelenleg 735 K van aláírva. — Multkori számunkban a polgári leányiskola érdekében irt cikkünkre vonatkozólag több fölshozólást kaptunk, hogy a cikkirő csak az u. n. uri- és iparososztály érdekében levőnek tartja a polgári leányiskolát. A cikkirő megbizásából készséggel igazítjuk helyre, hogy a földmivelő osztály tisztára véletlen tévedésből maradt ki a cikkből s hivatkozunk ugyanabban a tárgyban az ősszel irott cikkünkre, amelyben ugyanaz a cikkirő a földmivelő osztály ugyanoly érdekének tartja a polgári leányiskolát, mint a többi osztály érdekének. Egészen bizonyosan tudjuk, hogy azok, akik a polgári leányiskola létesítésén fáradoznak, semmiféle társadalmi különbséget nem akarnak tenni; ellenkezőleg ezt az intézményt is annak érdekében óhajtanak megvalósítani, hogy a társadalmi ellentétek lehetőleg elsimuljanak s Jászapátira egy olyan szebb korszak következze, amelyben mindenki át lesz hatva annak a tudatától, mivel tartozik a közérdeknek, főleg fejlődésben levő városkájának.

TÁRCA.

Falun vagyok!

Irtá: Balla Miklós.*

Falun vagyok, ismét falun vagyok!
Felettem tiszta, kéklő ég ragyog,
Körülöttem zöld rét, illatos berek
És egyszerü, jó, kedves emberek.

A kert alatt a Tisza hömpölgög
Habzó vizén malomkerék zörög, —
Rongyos partján, — mit átalhágni kész —
Nem vont még gátat korcs emberi kéz.

Minden fűszál magától nőtt meg itt,
Mindent a napfény éltet, melegít;
Az ibolyácska úgy terem vadon:
A tövis mellett, bizton, szabadon!

*) A költő lapunknak évekig munkatársa volt; élete legszebb idejében, 37 éves korában halt meg. E szép költemény hagyatékából való.

Felejttem itt a város zivaját,
A kurta létnek tengernyi baját, —
Mint ahogyha áldás hullana fölém
És édes álom ringatna ölén! . . .

Ragyogj, ragyogj teremtő napsugár!
A természet örök fényedre vár!
Ne legyen itt, ne legyen éjszaka,
Mindig csak élet, hervadás soha! . . .

A cigány.

Irtá: Balla Miklós.

Faluvégi szalmaviskó a háza.
Rossz fedelét egy gyenge szél lerázza;
Hó és eső szakad rajta keresztül,
Vakolata néha-néha be is dül.

Az udvarán gyereksereg rikoltoz,
— Ruházatuk nincsen szokva a folthoz —
Az asszony az eresz alatt pipázik,
S füstöt fuj a tenyerébe, ha fázik.

HIREK.

Tél a tavaszban. Mult szombtra virradóra egészen télire változott az április eleje óta ugyis elég hűvös időjárás. Szombaton hajnalban —5° volt a hideg Celsius szerint s meg is fagyott. A gyümölcsökben, szőlőkben, herében igen nagy a kár. Elfagyott az akác is, ami a méhészekre nagy csapás. A fagy azonban még nem volt elég; vasárnapra virradóra hatalmas hó esett. Nagy szélvihar is dühöngött, ami a fákat, bokrokat nagyon megrongálta; sok kertben jelentékeny a kár. A vihar úgy összetépte a Jászapátin időző Royal-cirkusz hatalmas ponyvasátorát is, hogy a társulat több előadást nem tarthatott. A hó vasárnap délelőtt 10 óráig esett s körülbelül 30 cm. magasságot ért el. Havazás, hideg eső, szél volt még hétfőn, kedden sőt szerdán is. Csak pénteken fordult jobbra az időjárás, öröme a megkínzott növényzetnek és a gazdáknak.

Április havában ilyen szigoru télre, különösen ilyen tartós hidegre és havazásra még azok a bizonyos „legöregebb emberek“ is alig emlékeznek. A meteorológiai intézet feljegyzései között ráakadtak ugyan, hogy 1850. év április havában is egészen télies volt az időjárás, viszont azonban azok, akik még abból az időből közöttünk élnek, nem tudnak a mostanihoz hasonló órá visszaemlékezni. Bár mint van is, szomorú tény az, hogy az 1913-ik év április hónapjának 13-ika (a mult vasárnap hajnala) sokáig emlékezetes lesz mindnyájunknak.

A főgimnázium érseki biztosa. Szemre-csányi Lajos egri érsek a jászapáti kir. kath.

Igy a család. Az ember meg az alatt
Vályogot vet az alvégi kert alatt, —
Térdig tapos a polyvába, a sárba,
Mely nem egyszer belefrecscsen arcába.

Meg se mossa, le se törli s estére
Igy megyen el a legények elébe!
S míg vonója a hegedűn sír, szalad:
Lecsókolják az arcáról a sarat!

Ősszel.

Irtá: Szabolcska Mihály.

Nincs szomorubb a mogorva,
Komor őszi időnél,
Mikor más se látszik egy-egy
Tömerdek felhőnél.
Csupa bánat, csupa kétség
A föld is, az ég is . . .
Mintha egy nagy könnyűé válnék
A nagy mindenség is!

Szegény tájnak, mintha örök
Nagy kétségbe esve:

főgimnázium érseki biztosává 1978/93 sz. kegyes leiratával *Markovits Pál* dr. helybeli plebánost nevezte ki.

Halálozás. *Bella* Ádám kiérdemült rk. egyházi f. évi április 17-én délelőtt hosszas szenvedés után 72 éves korában elhunyt Jászapáti. Másnap délután nagy részvét mellett temették el a helybeli rk. temetőben. A megboldogultban *Bella* Gusztáv jászapáti községségi jegyző édesapját gyászolja.

Új közigazgatási gyakornok. *Szilassy* István dr. tb. szolgabíró, aki mint közig. gyakornok főszolgabíránk mellé van beosztva szolgálattételre, — a napokban három hónapi szabadságot kapott. Szabadsága idejének tartamára helyettesül *Csuka* Iván dr. közig. gyakornok rendeltetett ki Jászapátira, aki már meg is kezdte hivatali működését a főszolgabíróságnál.

Névmagyarosítás. Hartenstein László jászkeséri lakos, a Jászvidéki Takarékpénztár főkönyvelője családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Bán*-ra változtatta.

Államsegély az iparostanonciskoláknak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a jászapáti iparostanonciskolának 500 K, a jászalsószentgyörgyinek pedig 200 K fenntartói segélyt engedélyezett.

Járvány. Megirtuk legutóbbi számunkban, hogy Jászalsószentgyörgyön, — ahol a múlt évben sokáig pusztított a kanyaró és difteritisz, — most meg a vörheny lépett föl és sajnos — egyre terjed. Az előljárásság ugyan szigorúan végrehajtatja a szükséges ovóintézkedéseket, még sem lehet a járványt megszüntetni. Csütörtökön, április 17-én délután *Bodnár* Sándor dr. járási főszolgabíró *Büchler* Pál dr. járási orvos kíséretében maga is kiszállt a községbe és személyesen ellenőrizte az ovóintézkedések loganatosítását. Miután konstataáltak, hogy a járvány ereje nem csökken, előterjesztést tettek a vármegyei alispánhoz az iskolák bezárása iránt. Másnap az alispán az összes iskolákat bezáratta.

Fénylő napról, friss tavakról

Reménye se lenne.

Oh természet, be sivár vagy

Hit és remény nélkül . . .

Ments meg engem, Uram Isten

Ilyen öregségtől!

. . . Nem ez az ősz az én őszöm,

Hanem az a másik:

Mikor a táj, bágyadtan bár,

Mosolyogni látszik . . .

S mikor a nagy ráboruló

Csendes lemondásban:

Még örömet leli egy-egy

Maradék sugárban!

Mikor minden őszi rózsá

Emléke a nyárnak,

S van valami költészete

A haló határnak.

S múlt és jövő reménykedő

Merengésre készlet . . .

— Én Istenem, oh adj nekem

Ilyen öregséget.

Április hónap eleje óta Jászapáti is felütötte fejét egyik-másik járványos természetű gyermekbetegség. Vörhenyt két esetben, difteritist öt esetben, kanyarót is több esetben konstataáltak az orvosok. A difteritisz közül egy tanyai eset halálos végű volt. Kivánatos lenne, ha ugy a hatóságok, mint a szülők a leglelküimeretesebben hajtanák végre az előirt ovóintézkedéseket, nehogy az eddig szórványos esetekből járvány keletkezzen s nyomában annyi bánat fakadjon, mint pár év előtt.

Ujabb adomány. *Tajthy* J. Mátyás Szt. Ferenc-r. nyugalmazott áldozópap, aki csak nem régen tett a főgimnáziumi tanulók számára egy 500 K-ás alapítványt, e héten ismét 100 K-t küldött a gimnázium igazgatósága címére. A 100 K-t a nemeslelkű adakozó arra szánta, hogy a legelső érettségi vizsgálat megejtése után osztassék ki kamataival együtt két jelesen érett példás viseletti, lehetőleg jászapáti illetőségű szegénysorsu római katolikus vallású ifju között. Ha a jászapáti fiuk között ilyen nem találkoznék, a jutalom kiadható bármely községből származó fiúnak, aki a felsorolt feltételeknek megfelel egybéként. Az odaitelés jogát a tanári karra bizta.

Ajándékok a muzeumnak. *Birkás* Róza 1 drb gombot; *Haugh* Béla 1 drb gombot és 1 drb érmet; *Szigethy* Béla 6 drb érmet ajándékozott újabban a muzeumnak.

Művészestély. *Szentiványi* Lajos, a pozsonyi szintársulat jeles tagja, a múlt hétről elmaradt művészestélyét május hó elején fogja megtartani az ipartestületben. A művészestélyen, melynek jóvedelme a polgári leányiskola alapja javára fog fordítatni, *Haugh* Béla főgimnáziumi igazgató felolvas, *Heltai* Hugó fővárosi komikus és *Várad* Jolán, a kiváló művész nő énekszámokat adnak elő. A továbbiakról a falragaszok fogják tájékoztatni a közönséget.

Küldöttek választása. A jászberényi ker. munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldötteinek választása — mint már jeleztük — f. hó 27-én d. e. 9 órakor lesz a helybeli ipartestületben. Szavazni csak igazolvánnyal lehet, mely a munkaadó által állittatik ki. Az igazolványok az ipartestületben már kaphatók.

Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, úveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és vízszontbiztosító r. t., baleset és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkrasztás elleni biztosításokat és versenylóvak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. A jászapáti ügynökség *Molnár* János.

Felolvasás és előadás az ipartestületben. Mult vasárnap, április 12-én délután volt az

utolsó felolvasás a helybeli ipartestületben. A felolvasást *Csávojszky* Dezső tanító tartotta „Földrengés és a vulkánok” címmel. A rendkívül érdekes felolvasás előtt *Forgó* Jolánka monológot szavalt, utána pedig *Andrási* János a testület nevében szép beszédben mondott köszönetet a tél folyamán tartott felolvasásokért a felolvasóknak. Majd „*Cigány a bíró előtt*” és a „*Fáni orvossága*” c. boházatokot adták elő, az elsőt Gyarmati Bertalan, Marton István és Feuerer Ferenc, — a másodikat pedig *Forgó* Jolánka, Szalkári Rózsika, Szalkári János, Sas Pál és Szele János közreműködése mellett; végül Marton István kuplékat énekelt. — Az igen nagy számban egybegyűlt hallgatóság élénk figyelemmel hallgatta ugy a tanulságos felolvasást, mint a monológot, kuplét és szindarabokat s a szereplőket sokszor megtapsolta. Az élvezetes délután *Borbás* Béla rendező lelkes munkájának érdeme.

Jó lucerna termés. A mesterséges takarmánynövények termesztése hova-tovább nyer jelentőségben, mert az állattartás ma már mezőgazdaságunk egyik legjövődelméből áll. Különösen a lucerna és lóhere féleknek van nagyon fontos szerepe, amennyiben ezek nemcsak nagy tömeget, de egyszerűen igen kitűnő takarmányt is szolgáltatnak, ezeket kellene tehát nagyobb területen, de jobban előkészített, jobban trágyázott talajon termesztetni, a magyar gazda azonban ezen növények termesztése körül sem fejt ki mindig kellő gondot, távolról sem olyant mint a német gazdák. Lucernának, lóherének szánt talaját nem műveli elég mélyen, nem alkalmaz elegendő istálló-trágyát, különösen pedig nem használ foszforsav tartalmu műtrágyákat, holott e növények foszforsav fogyasztása rendkívül nagy s így természetes, hogy az alkalmazott szuperfoszfátot nagy terméssel hálálják meg. Gyárfás Józsefnek, az orsz. magy. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetőjének, most megjelent „Lucerna és lóhere kísérletek tanulsága” című munkája kiemertően ismerteti ugy a szerves, mint az ásványi trágyák hatását a lucerna és lóherére s azon hazai kísérletek kivétel nélkül kedvező eredményét, melyek az ország különböző helyein lóhere és lucerna műtrágyázással végeztek.

Táncmulatság. A jászapáti atlétikai klub f. évi április 30-án a még hiányzó sport-eszközök költségeinek fedezésére az ipartestület helyiségében zártkörű táncmulatságot rendez. Belepódi személyenkint 1 kor. Kezdeté este 8 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat

(Assicurazioni Generali).

Március hó 26-án a társaság 81-ik rendes közgyűlése tartott meg. Besso Marco elnök jelenti, hogy a társaság vezérigazgatója terralbai Richetti Ödön súlyos egészségi tekintetéből és határozott orvosi rendelre állásáról, melyet az intézet javára nagy szeretettel és felette fényes sikerekkel töltött be, lemondott. Az igazgatóság és igazgatótanács, bár nagy sajnálattal, kénytelen volt az édemus vezérigazgatónak lemondását a jelzett körülményekkel igazolt visszavonhatatlan elhatározásánál fogva tudomásul venni. De azon kívánságtól vezéreltetve, hogy Richetti ur értékes közreműködése és gazdag tapasztalatai a társaságnak továbbra is megtartassanak, az igazgatóság és igazgatótanács indítványozza Richetti urnak az igazgatóság tagjává való megválasztását. A közgyűlés Richetti ur lemondását a

társaság körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek hálás elismerése és mély köszönete kifejezése mellett tudomásul vette és öt közfelkiáltással az igazgatóságba beválasztotta. A közgyűlés elé terjesztett 1912. évi mérlegek előttünk fekvő jelentéséből látjuk, hogy az 1912. december 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőkeösszegek** 1,267.209 909 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 55,525.392 korona és 20 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23,703 976 kor. 65 fillérrel 375,547.656 kor. 67 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja 7,141.183 kor. 12 fillért tesz ki. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a tükörűveg biztosítást, a díjbevétele 18,926,541.149 kor. biztosítási összeg után 32,462.892 kor. 58 fill. volt, miből 11,326.023 kor. 37 fill. viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétele 21,136.869 kor. 21 fillérre rugott és ez összegből 15,302 274 kor. 59 fill. mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitétt át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 155,630.256 kor. 27 fill. A betöltött életbiztosítási ágban a díjbevétele 1,636.426 kor. 93 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétele 916.010 kor. 81 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétele kitett 6,048.766 koronát, mely a viszontbiztosítások levonása után 2,793.257 kor. 34 fill.-re rugott. Károkkért a társaság 1912-ben 49,019.662 kor. 13 f.-ért és alapítása óta 1,112.818.121 kor. 56 f.-ért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 222 millió 758.821 kor. 22 fill. esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 17,264.558 kor. 20 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség tartalékok, mely 7,360.599 K 28 f tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átalakulással együtt 7,924.932 K 13 f rug, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átalakulással 2,219.026 K 79 f tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átalakulások folytán 416,840.622 kor. 40 fill. 434,367.388 kor. 47 fill. emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 104,161.605 kor. 92 fill. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 45 millió 169.521 kor. 6 fill. 3. Értékpapírok 242,001.442 kor. 88 fillér. 4. Követelések államoknál és tartományoknál 40,423.113 kor. 73 fill. 5. Tárca váltók 626 ezer 916 kor. 16 fill. 6. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 1,995,889 kor. 72 fill. Összesen 434,367.388 kor. 47 fillér. Ezen értékekből 82 millió korona magyar értékekre esik. A „Minerva” általános biztosító r. t. Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézrte, — egyéb ágazatán kívül foglalkozik a kezesség- és óvadék-, valamint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikasztás elleni biztosítással, nemkülönb a versenylóvak, teliverek és más értékesebb tenyészállatok biztosításával, mely új ágazatokat nevezeit társaság vezetése hazánkban.

1544/1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett jászszentandrás községi orvosi állásra (Jásznagykun szolnok vármegye) ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 1600 kor. fizetés, 1000 kor. helyi pótlék, továbbá 500 kor. lakbér javadalmazás jár.

A község 4600 lakossal bíró vagyonos hely, melynek mű utja is van.

Megválasztott orvos tartozik mindazon teendőket végezni, melyet a törvény vagy rendeletek köteleességévé tesznek.

Megjegyzem, hogy a községben gyógyszerész nincs és így a megválasztandó orvos kézi gyógyszerért is kaphat.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hivatalomhoz legkésőbb **folyó évi június hó 5-ig** nyujtsák be, mivel később beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

Jászapáti, 1913. április 12.

Bodnár Sándor
főszolgabíró

1649/1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

Jászapáti és Jászszenandrás községekből álló körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi május 15-ig** annál inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvényeket nem fogom tekintetbe venni.

Javadalmazás 1000 kor. fizetés, szabályrendeletileg megállapított gyógykezelési és husvizsgálati díjak.

Megválasztott körállatorvos köteles mindkét községben a teendőket ingyen ellátni és minden kedden Jászszenandrás községbe kiszállani.

A választást a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Jászapáti 1913. április 12.

Bodnár Sándor
főszolgabíró

1544/1913. sz.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett nagykörűi községi orvosi állásra (Jásznagykun szolnok vármegye) ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 1600 kor. fizetés, 1000 kor. helyi pótlék, továbbá természetbeni lakás javadalmazás jár.

A község 3000 lakossal bíró vagyonos hely, melynek mű utja is van.

Megválasztott orvos tartozik mindazon teendőket végezni, melyet a törvény vagy rendeletek köteleességévé tesznek.

Megjegyzem, hogy a községben gyógyszerész nincs és így a megválasztandó orvos kézi gyógyszerért is kaphat.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hivatalomhoz legkésőbb **folyó évi június hó 5-ig** nyujtsák be, mivel később beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

Jászapáti, 1913. április 12.

Bodnár Sándor
főszolgabíró

567. szám.

tk. 1913.

Árverési hirdetmény kivonat.

A jászapáti kir. járásbírószág mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstárnak 166 kor. 15 fillér és járuléka iránti vegrehajtási ügyében a kötelki 331 sz. betétben A f 1 sor. 24. hrsz. 65 népsorszám beltelki ház és udvartérre 800 kor kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fenti ingatlan **1913 évi május 9 én délelőtt 11 órakor** Kőtelek község házában nyilvános árverésen a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -adát kitevő minimális árban elfog adatni.

Bánatpénzül a becsár 100%-a a kiküldöttnél leteendő és ha az ingatlan becsáron felül kelne el, vevő köteles bánatpénzét a tényleges vételár 10%-ára nyomban kiegészíteni, különben ígérete semmis és a nyomban folytatandó árverésben részt nem vehet.

Jászapáti, 1913. évi február hó 8.

Bódogh s. k.
kir. jbiró.

Gazdasági gépek, olajok, szijak, zsákok, ponyvák stb. kaphatók

a **GAZDASÁGI ÉS IPARBANK R. T.** áruraktárában Jászapáti.

Egyedüli és kizárólagos képviselő: Hofherr-Schranz & Clayton-Shuttleworth, Mc. Cormick & Deering, International Harvester Company és a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezetnek Jászapáti, Jászkisér, Pusztakürt, Jászsalszentgyörgy, Alattyán, Jásztelek, Jákóhalma, Jászszenandrás, Jászdózsa, Jászárokszállás és Tizsasüly községek területére.

Sürgöny:
GAZDASÁGI BANK.

Raktár: Horváth Pál ur házában Jászapáti, hevesi-ut.

TELEFON:
10 SZÁM.

178/1913 vgh. sz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t.-c. 19 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti V. ker. kir. járásbiróságnak 1911. évi Sp. XXI. 527/6 sz. végzése következtében Dr. Singer Arnold ügyvéd által képviselt Weisz I. Károly és Társa cég javára 150 kor. s jár. erejéig 1912. évi augusztus hó 9-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1060 kor. becsült következő ingóságok u. m.: lovak, tehenek és kocsii nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a jászapáti kir. járásbiróság 1911. évi V. 281/13 számú végzése folytán 150 kor. tőkekövetelés ennek 1911. évi május hó 4-ik napjától járó 5% kamatai eddig összesen 142 kor. 60 fillérben bírólággal már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Kötelen leendő megtartására **1913. évi április hó 30 ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások által is le és felülfoglaltak és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Jászapáti, 1913. évi április 14.

SZVITEK
kir. bir. végrehajtó.

97

vgh. 1913.

Árverési hirdetemény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szolnoki kir. t. széknek 1913. évi 3023/P. sz. végzése folytán Dr. Krémer Gyula ügyvéd által képviselt Jászapáti-i hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja végrehajtató részére 2600 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1190 koronára becsült ingóságokra a jászapáti kir. jbiróság 1913. V. 53/2. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Jászapáti a jászkiséri-uton leendő megtartására határidőül **1913. évi április hó 23-ik napjának délelőtti 9 órája** kitűzetik, amikor a bírólággal lefoglalt butorok, függönyök s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielé-

gittetéshez jogot tartanak, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttél bejelenteni el ne mulasszák.

Jászapáti, 1913. évi április 9-én.

SZVITEK
kir. jbir. végrehajtó.

Szives tudomásul.

Tisztelettel értesítjük a t. építőközönseget, hogy a hirneves

„ETERNIT-pala“

(Hatschek-féle szabadalom) Jászapáti és környékén kizárólag csakis nálunk kapható. A legújabbban forgalomba került különféle utánzatok végett szükségesnek tarjuk hangsúlyozni, hogy az 1912. év óta gyártott „ETERNIT“-lapok a törvényesen védett „ETERNIT“-védjeggyel vannak ellátva, tehát csakis akkor valódiak, ha ezen felirat minden egyes lapon látható. Kérjük tehát a t. közönseget, hogy utánzatoktól a saját érdekében óvakodjék, mert már előfordult, hogy „Eternit“ fejében más silány minőségű palát szállítottak. — Az Eternit pala évek óta bevezetett, számos állami építkezésnél is kipróbált és a legjobbnak bizonyult könnyű, tűzmentes tetőfedő anyag. — Ára négyzetméterenként, mint eddig volt, most is **3 kor. 40 fillér** a tetőre felve.

Kívánatra azonban szállíthatunk „M“ jelű **asbest-palát** is, melynek négyzetmétere **2 kor. 75 fillér**, szintén a tetőre felszegezve.

Költségvetésekkel, mintákkal készséggel szolgálunk s ajánljuk magunkat

teljes tisztelettel

Groszmann Farkas és Fiai
fakereskedők Jászapáti.

RÉZ ISTVÁN
MŰSZALOS JÁSZAPÁTI

ELVÁLLAL MINDENFÉLE ASZTALOSMUNKÁT
UGYMINT EGÉSZ SZOBABERENDEZÉSEKET
VAGY AKAR EGYES DARABOKAT IS, DÁR-
MILYEN STÍLLEN. UGYSZINTÉN ÉPÜLET-
MUNKÁT A LEGTARTÓSABB KIVITELBEN ÉS
OLCSÓ ÁRBAN. JAVÍTÁSOKAT IS ELFOGAD

Fehérnemű tisztítás!

Mindazok, kik fehérneműiket rongálás nélkül hófehérre akarják tisztítani, tegyenek kísérletet s a **szolnoki**

PATYOLAT-gőzmosógyár

által tisztíttassák. Elvállalja női es férfi fehérneműek, ágyhuzatok, függönyök stb. tisztítását, valamint férfi ingek, gallérok és kézelők

tükörfényes

vasalását. — A közönség kényelmére Jászapáti képvisletünkkel

Kaufmann Kálmánt

biztuk meg, ki a tisztítandó fehérneműt átveszi es tisztán házhoz szállítja.

**Mindennemű könykötési munkákat, ugyszintén bélyegzőket, pecsétnyomókat és dombornyomásu levélzáró pecséteket elő-
:: nyös áron vállal ::
KAUFMANN KÁLMÁN
:: könykötő Jászapáti. ::**

Ertesítés.

Értesítjük a tisztelt építőközön-
séget és az építő-vállalkozó ura-
kat, hogy a hatvani

asbest-pala

gyártól, melynek gyártmánya az
egész országban mint legjobb tető
anyag ismeretes és amelynek tűz-
biztonsága és tartóssága még az
eternit-palát is felülmulja, — a
kizárólagos elárutási jogot Jász-
apátira és környékére elvállaltuk.

Költségvetéssel és árszámítással
szívesen szolgálunk.

Tiszaparti gőzfűrészes és
örlömalom rt. jászapáti
fióktelepe. (Külső fatelep).

Mi nyertünk itt 400000 k.-nát!

Ön is nyerhet főnyereményt, ha sors-
jegyét GETTLER bankházában vásá-
rolja, mert ebben az igazán szerencsés
bankházban az egyik főnyereményt a
másik után nyerik.

Ne tévovázzon, hanem azonnal
rendeljen az alanti szerencse
számokból, mert Önnek sze-
rencséje lesz.

6747	33782	92227
------	-------	-------

Portóköltiséget nem számítunk.

Nyeremények azonnal kifizettetnek.

Huzás május 21-én és 23-án

1/8 sorsjegy K 1.50	1/4 sorsjegy K 3.—
1/2 sorsjegy K 6.—	1/1 sorsjegy K 12.—

Amennyiben fenti szerencseszámokból
sorsjegyet óhajt, kérjük b. rendelését a
megfelelő összeggel azonnal hozzánk
juttatni.

Gettler Bank és Váltóüzlet

SZOLNOK, Piac tér, Magyar-u. sarok.

Sürgöny cím: GETTLERBANK. Szolnok.
TELEFON 148 SZ

Nedobjael

ruháját ha pecsétet kap, mert

Kovald-nál

kitisztítják, sőt kívánatra más
színre átfestenek úgy férfi,
női, mint gyermek ruhákat is.

Fáradtságba sem

kerül, mert nem kell magunk-
nak Kovaldhoz küldeni, ha-
nem itt helyben átadjuk

KNÖPFLER GÉZA

divatáru kereskedőnek, kinek
üzletében egyébként is min-
denféle divatcikkekből nagy
választékot és olcsó beszer-
zési forrást találunk. Így
minden mellékes kiadás nél-
kül, a rendes árban tisztítat-
hatjuk, avagy festethetjük át
bármiféle ruhaneműnket is.

Ugyszintén kezelők és gallé-
rok tisztítása is eszközöltek.

Férfi és női cipők, ingek, gallérok, nyakkendők, nap-, esőernyők, kalapok, cipők.

Ruhadíszek a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Harisznyszák és furdócskék. Előnyomda.

Minden nő szeret

hatalmának vagyis szépségének fenntartására ál-
dozni és helyesen teszi; hiszen azért nő, hogy
szép legyen. Az elcsúfító vörös orr, szeplő, máj-
folt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden
arctisztatlanság és bőrhány eltávolítása köteles-
sége a nőnek, vétek volna rut arccal élni, ha
van megbízható, tökéletes ártalmatlan szer, mely
szépséget teremt.

Általában a legjobban szeretik a
Kriegner-féle szépítőszereket és pedig a

Kriegner-féle AKÁCIA-krém,

mely 2—3 nap alatt minden szépséghiányt gyö-
keresen eltüntet, teljesen ártalmatlan, fehérit, üdit,
simít, szépít, fiatalít. *Ára 2 korona.*

Kriegner-féle AKÁCIA-szappan

kellemes illatu, tartós és üdítő hatásu *Ára 1 K*

Kriegner-féle AKÁCIA-puder

védi a bőrt a nap és szél befolyása ellen,
Egy doboz ára 1 korona.

Aki ezeket a kozmetikai szereket használja,
annak nem kell vénüléstől tartania, szépségének
hatalmát megtartja a legmagasabb korig. Kapha-
tók az összes gyógyszertárakban.

Postai szétküldés naponta utánvétellel.

Kriegner gyógytár Budapest, Kálvin tér.

KÜLSŐ SZOLNOKMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR

Alakult 1869-ben. **SZOLNOKON.** Részvénytőke 500.000 K

Anyaintézet a MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR
BUDAPESTEN.

Betéteket gyümölcsözlet a legmagasabb kamatozással.

Váltókat leszámítol.

Kölcsönt nyujt földbirtokokra 15—65 évi időtartamra.

Értékpapirokat vesz és elad; azokra kölcsönt nyujt.

Parcellázásokat finansiroz.

BRÁDY-féle gyomor-cseppek

a **Máriacelli Szűz Mária** védjeggyel ellátva, melyeket „**Máriacelli gyomor-cseppek**”-nek nevez a nép, 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. — E cseppeknek utólráhetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál, azután páratlan **gyomorrontás, gyomorégés, székrekedés, fej- és gyomorgörcsök, émelygés, szédülés, hányás, álmatlanság, kólika, vérszegénység, sápkóós stb. ellen.** — Kapható minden gyógyszertárban. Egy nagy üveg K 1.60, kis üveget 90 fillér, 6 üveget K 5.40, 3 nagy üveget K 4.80 beküldése után köld franco:

BRÁDY K. gyógyszertára a „Mggyar Királyhoz” Bécs,
I., Fleischmarkt 2., Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Máriát ábrázolja, a vörös-
színű esomagolásra s az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és
utasítsunk vissza minden utánzatot.

Óh jaj

Megfojt ez az
átkozott köhögés

Köhögés, rekedtség
és elnyálkászdás ellen gyors és biztos hatásuak
EGGER
mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek
Doboza 1 és 2 K. Próbadoz 50 f.

Fő és szétküldési raktár:

„N A D O R” gyógyszertár
BUDAPEST, IV., Váci-körut 16.

Kapható minden gyógyszertárban.

Eljen!

EGGER-mellpasztillája
csakhamar meggyógyított